

RETNINGSLINJER FOR ORDNINGEN MED OFFENTLIG TILSKUDD TIL NASJONALE FØLGEPROGRAMMER

Retningslinjene er utarbeidet i henhold til § 8 i Reglement for økonomistyring i staten og kap. 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Retningslinjene gjelder Norsk Romsenters forvaltning av tilskudd til nasjonale følgeprogrammer fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 04.08.09, og erstatter regelverket for samme ordning vedtatt 18.02.2008. Retningslinjene trer i kraft samme dag under forutsetning om at ordningen godkjennes av EFTAs overvåkingsorgan. Reglement for og Bestemmelser om økonomistyring i staten er overordnet dette regelverk.

1. FORMÅL MED OG MÅLGRUPPE FOR TILSKUDDSORDNINGEN

Det overordnede målet for statlig støtte til forskning, utvikling og innovasjon er å forbedre den økonomiske effektiviteten, og dermed bidra til bærekraftig vekst og utvikling.

Formålet med tilskuddsordningen er å:

- a) bidra til at norske bedrifter og forskningsmiljøer (kan senere være definert som "aktører") oppnår et teknologisk nivå slik at Norge kan høste fra og nyttiggjøre seg norsk medlemskap i Den europeiske romorganisasjonen ESA.
- b) bidra til å utvikle rombaserte tjenester for å dekke nasjonale offentlige behov på en effektiv og kostnadsbesparende måte, inkludert deltagelse i utviklingsprosjekter fra offentlige virksomheter og etater.
- c) gi støtte til forskningsprosjekter som på forskjellig måte øker interessen i befolkningen om romforskning og romvirksomhet, og som er av interesse for offentlige og private brukere.

Målgruppen er først og fremst norske bedrifter og forskningsmiljøer som har eller kan få leveranser til internasjonal romrelatert virksomhet, både på grunnlag av Norges medlemskap i ESA og på grunnlag av kontrakter i det ordinære kommersielle rommarkedet, innen EUs satsing på tjenesteutvikling eller anvendelsesområder av stor betydning for Norge. Det er også viktig at satsingen opererer innenfor teknologiintensive nisjer, og at den bidrar til å utvikle norske høyteknologiske miljøer.

2. KRITERIER FOR MÅLOPPNÅELSE

Kriteriene som legges til grunn ved vurdering av måloppnåelse, fastsettes i de årlige budsjettproposisjoner til Stortinget, og påfølgende tildelingsbrev til Norsk Romsenter. Graden av måloppnåelse vil bli vurdert gjennom evaluering av ordningen.

Departementet ønsker årlig rapportering på følgende aktivitetsindikatorer:

- Antall prosjekter
- Tildelte midler
- Prosjektkategorier (grunnforskning, anvendt forskning, eksperimentell utvikling, tekniske forstudier)
- Navn på deltagere i hvert prosjekt
- Insentiveffekten målt i kvantifiserbare faktorer (tildelingsbrevet)

For øvrig legges til grunn de kriterier som går frem av det til enhver tid gjeldende mål- og resultatstyringssystem for Norsk Romsenter.

3. TILDELINGSKRITERIER/BEREGNINGSREGLER

Generelt

For at støtte til et prosjekt skal klassifiseres som statsstøtte, må det oppfylle betingelsene i EØS-avtalens artikkel 61(1): "Med de unntak som er fastsatt i denne avtale, skal støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form, som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer, være uforenlig med denne avtales funksjon i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene."

Støtte under ordningen kan gis i tilfeller der slik støtte ikke vil kunne regnes som statsstøtte etter overnevnte artikkel 61(1). I slike tilfeller fastsetter Norsk Romsenter egne regler for støtteberettigede kostnader og støtteintensitet. Dette vil særlig være aktuelt for prosjekter som faller inn under ordningens formål punkt b) og c).

Hvis støtte til et prosjekt klassifiseres som statsstøtte, dvs. faller inn under artikkel 61(1), skal tildeling av støtte være i tråd med gjeldende retningslinjer for statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon, som vedtatt av EFTAs overvåkingsorgan. I slike tilfeller vil bestemmelsene i det følgende om definisjon av FoU-prosjekt, støtteberettigede kostnader og støtteintensitet være gjeldende.

Støtte til gis etter søknad, men Norsk Romsenter har også anledning til å initiere prosjekter på selvstendig grunnlag.

Den offentlige støtten skal være utløsende for det omsøkende prosjekt, eller bidra til å utvide forskningens omfang eller til en raskere gjennomføring av prosjektet, jf. EFTAs overvåkingsorgans retningslinjer for forskning, utvikling og innovasjon, kapittel 6. Støttens utløsende effekt skal dokumenteres av søker i søknaden om støtte.

Samlet støtte

Når et prosjekt får offentlig støtte fra mer enn én kilde, må støtten kumuleres slik at man kan vurdere effekten av den samlede offentlige støtte til prosjektet. Norsk Romsenter må påse at den høyeste av de tillatte støtteintensiteter ikke overskrides. Søker plikter derfor å oppgi all annen støtte gitt til samme prosjekt.

Norsk Romsenter skal også påse at dersom et prosjekt inneholder ulike oppgaver/prosjektkategorier med ulike støtteintensiteter, må den tillatte støtteintensitet fastsettes for hver oppgave/prosjektkategori.

Oppdaterte versjoner av retningslinjene er å finne på EFTAs overvåkingsorgans hjemmeside www.eftasurv.int.

Definisjon av FoU-prosjekt:

I tilfeller hvor støtte til et prosjekt regnes som statsstøtte etter betingelsene i EØS-avtalens artikkel 61(1), må prosjektet kunne klassifiseres som grunnforskning, anvendt

forskning eller eksperimentell utvikling i henhold til definisjoner i OECDs Frascatimanual.

Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap - herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser.

Grunnforskning er eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta, uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser, men er også virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap.

Eksperimentell utvikling er systematisk virksomhet som anvender kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot: - det å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller - å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Støtteberettigede kostnader:

I henhold til retningslinjer for statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon, som vedtatt av EFTAs overvåkingsorgan, kan det gis støtte til å dekke følgende kostnader:

- personalkostnader
- utgifter til utstyr og instrumenter
- utgifter til bygninger og eiendom
- utgifter til kontraktsforskning, teknisk kunnskap og patenter
- andre generelle kostnader som for eksempel overhead
- driftsutgifter som materialer og forsyninger

Det er en forutsetning at kostnadene er direkte knyttet til forskningsprosjektet, og at det kun dekkes kostnader som påløper i prosjektperioden. Norsk Romsenter kan i hvert enkelt tilfelle beslutte at visse kostnader ikke vil bli dekket.

Støtteintensitet

I henhold til retningslinjene til EFTAs overvåkingsorgan kan støtte bare gis inntil en viss andel av prosjektets kostnader. Maksimalt tillatt støtteintensitet gjelder akkumulert offentlig støtte til de samme støtteberettigede kostnadene i et prosjekt. Dette skal sikres gjennom kontakt med andre deler av virkemiddelapparatet. I tillegg vil Norsk Romsenter motta revisorgodkjent regnskap fra støttemottakeren.

For anvendelse av de høyeste støtteintensitetene skal minimum ett av de overnevnte momenter være fremtredende i prosjektet. Videre skal støtteintensiteten begrenses til det minimum som er nødvendig for å sikre en forsvarlig gjennomføring av prosjektet.

Støtteintensiteten er gitt etter følgende tabell:

	Små bedrifter	Mellomstore bedrifter	Store bedrifter
Grunnforskning	100 %	100 %	100 %
Anvendt forskning	70 %	60 %	50 %
Anvendt forskning som innebærer: - samarbeid mellom bedrifter, for store bedrifter: grenseoverskridende samarbeid eller samarbeid med minst en SMB - samarbeid mellom en bedrift og en forskningsinstitusjon - formidling av resultater	80 %	75 %	65 %
Eksperimentell utvikling	45 %	35 %	25 %
Eksperimentell utvikling som innebærer: - samarbeid mellom bedrifter, for store bedrifter: grenseoverskridende samarbeid eller samarbeid med minst en SMB - samarbeid mellom en bedrift og en forskningsinstitusjon	60 %	50 %	40 %

I tillegg kan det gis støtte for tekniske forstudier. For tekniske forstudier som forberedelse for henholdsvis industriell forskning eller eksperimentell utvikling er øvre støtteintensitet for små og mellomstore bedrifter henholdsvis 75 % og 50 %. For store bedrifter er tilsvarende maksimumsgrense 65 % og 40 %.

4. KRAV TIL RAPPORTERING FRA TILSKUDDSMOTTAKER

Tilskuddsmottaker skal rapportere om utviklingen i prosjektet og framlegge revisorgodkjent regnskap for det aktuelle prosjektet og rapportere om eventuelt annet som framgår av tilskuddsbrev. Statlige virksomheter som revideres av Riksrevisjonen er unntatt fra denne bestemmelsen. Hyppighet på rapporteringen fra tilskuddsmottaker skal også framgå av tilskuddsbrev.

5. OPPFØLGING OG KONTROLL

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal baseres på mottatt innrapportering fra tilskuddsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig. Hyppighet på rapporteringen fra tilskuddsmottaker skal framgå av tilskuddsbrev/kontrakt. Norsk Romsenter skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke oversendes til rett tid.

Som ledd i oppfølgingen skal Norsk Romsenter:

- påse at avtalte rapporter faktisk er mottatt
- gi nødvendig tilbakemelding til tilskuddsmottaker om dennes rapportering
- treffe tiltak dersom kontrollen avdekker muligheter for uregelmessigheter

Norsk Romsenter skal kontrollere at rapportering fra tilskuddsmottaker stemmer med faktiske forhold. Kontrolltiltak av mottatte rapporter skal omfatte følgende:

- en generell formalia- og rimelighetskontroll, dvs. at rapportene er signert, evt. revisorattestert, og at tallmaterialet ikke virker usannsynlig
- en gjennomgang og vurdering av innrapportert informasjon m.h.t. avvik i måloppnåelse og økonomi og i forhold til risiko, egenart og vesentlighet

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal Norsk Romsenter vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnskapsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt nyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

Immaterielle rettigheter (IPR)

IPR-rettigheter skal fordeles på deltakerne i et samarbeidsprosjekt etter deres bidrag, inkludert bidrag av immateriell art (kunnskap, ekspertise). Dersom det skulle oppstå konflikter vedrørende IPR skal Norsk Romsenter identifisere og utnevne en uavhengig ekspert som skal foreta en gjennomgang av fordelingen mellom de involverte parter. Dersom en støttmottaker som bedriver aktiviteter av økonomisk karakter skulle ønske en større andel enn det deres bidrag tilsier skal denne betale markedspris. Dersom en støttmottaker skulle motta mer støtte enn sin andel for under markedsverdi risikerer man at statsstøtte er involvert, noe som må tas inn i betraktningen ved beregning av støtte og overholdelse av maksimal støtteintensitet. Det er en del av Norsk Romsenters ansvar for oppfølging og kontroll av ordningen å sikre at overnevnte regler etterfølges.

6. KUNNGJØRING

Kunngjøring skal foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som tilskuddsordningen er rettet mot. Den skal annonseres i rimelig tid før søknadsfristen utløper.

Kunngjøringen skal inneholde:

- formål med ordningen
- målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)
- krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om at søknader skal skrives på papir/standard søknadsskjema og ha original underskrift, evt. krav til elektronisk signatur
- hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- vilkår overfor tilskuddsmottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- informasjon om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med formålet
- søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon i kunngjøringen om hvor reglene er å få.

7. KRAV TIL SØKNADSBEHANDLING

Søknadsbehandlingen skal følge reglene i forvaltningsloven (inkl. krav til begrunnelse, rett til partsoffentlighet m.m.), krav til god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd. Det skal legges vekt på å unngå uheldig forskjellsbehandling. Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for ordningen.

Norsk Romsenter vurderer innkomne søknader ut fra kvalitative vurderinger, blant annet sett i lys av målsetningene for norsk romvirksomhet som beskrevet i årlig tildelingsbrev fra Nærings- og handelsdepartementet og overensstemmelse med disse retningslinjer. Deres anbefalinger skal deretter godkjennes av Norsk Romsenters styre.

8. TILSKUDDS- OG AVSLAGSBREV

Innvilgede søknader skal bekreftes med tilskuddsbrev som skal inneholde informasjon om:

- formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til
- beløpsstørrelse
- skriftlig aksept fra mottaker av vilkår for tilskuddet
- eventuelle vilkår som knytter seg til bruken av midlene og eventuell tidsfrist for mottakeren til å akseptere vilkårene om tilskudd som ikke utbetales umiddelbart
- utbetalingstidspunkt og utbetalingsrutiner
- behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd
- krav til rapportering, jf. pkt. 4, regnskap og revisorbekreftelse
- krav til oppbevaring av regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddsbeløp
- opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene i tilskuddsbrevet, jf. pkt. 11

Tilskuddsbrev skal undertegnes av ansatt med budsjett disponeringsmyndighet.

Avslåtte søknader skal bekreftes med avslagsbrev.

9. REGLER OM KLAGEBEHANDLING

I henhold til vedtekter for Norsk Romsenter § 7 e) er vedtak i Romsenteret unntatt forvaltningslovens bestemmelser om begrunnelsesplikt og klageadgang.

10. TIDSFRIST FOR BORTFALL AV TILSAGN OM TILSKUDD SOM IKKE UTBETALES UMIDDELBART

Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilskuddsbrevet innen utgangen av det andre kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.

11. MULIGE REAKSJONSFORMER DERSOM MOTTAKER GIR URIKTIGE OPPLYSNINGER ELLER IKKE BRUKER TILSKUDDET I SAMSVAR MED FASTSATTE BETINGELSER, OG PRESISERING AV REVISORS ANSVAR

Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, skal hele tilskuddet kreves tilbakebetalt, inkludert påløpte renteinntekter.

Innsendt prosjektrengskap skal være revisorattestert, jf. bestemmelsene i pkt. 4.

12. RAPPORTERING TIL DEPARTEMENTET

Norsk Romsenter skal rapportere i henhold til kriteriene som er fastsatt av departementet i pkt. 2 i dette regelverk. Nærmere informasjon om hyppighet og innhold i rapporteringen framgår av de årlige tildelingsbrev til Norsk Romsenter. Nærings- og handelsdepartementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i rapportene. Departementet og Riksrevisjonen kan iverksette etterfølgende kontroll med at midlene forvaltes etter forutsetningene.

13. RUTINER FOR REGISTRERING AV TILSKUDD I FORHOLD TIL BEVILGNING OG TILSAGNSFULLMAKT

For å holde oversikt over inngåtte forpliktelser skal Norsk Romsenter føre et eget register for tilskudd/tilsagn som skal dekkes av disponibel bevilgning for inneværende budsjettermin og eventuelle overførte midler fra tidligere budsjettermin.

14. VILKÅR OG RUTINER FOR UTBETALING OG BEHANDLING AV EVENTUELT FOR MYE UTBETALT TILSKUDD

Tilskuddsbeløp skal utbetales etter hvert som mottaker har behov for å dekke aktuelle utgifter som ligger til grunn for tilskuddet. Tilskudd skal overføres i terminer som framgår av tilskuddsbrevet. Eventuelt etterskuddsvis, på grunnlag av revisorbekreftet prosjektrengskap. Tilskudd skal ikke nyttes til å regulere tilskuddsmottakers likviditet. Det er ikke anledning til å framskynde utbetalinger slik at mottaker kan plassere tilskudd som rentebærende innskudd eller lån for å oppnå inntekter i tillegg til det bevilgede beløpet.

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert før utbetaling kan skje. Den som attesterer, skal kontrollere at:

- utbetalingsforslaget er i overensstemmelse med vedtak om tilskudd i tilskuddsbrev
- tilskuddsmottaker har oversendt dokumentasjon og/eller akseptert eventuelle vilkår i tilskuddsbrev
- registrering av faste data for tilskuddsmottaker er korrekte

Norsk Romsenter skal etablere innkrevingsrutiner som sikrer tilbakebetaling dersom en sluttavregning medfører at mottaker skal tilbakebetale for mye utbetalt beløp.

15. INTERN KONTROLL HOS TILSKUDDSFORVALTER

Norsk Romsenter skal ha etablert systemer, rutiner og tiltak som sikrer korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd i overensstemmelse med pkt. 6.3.8.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Bokføring, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i overensstemmelse med Norsk Romsenters interne økonomiforvaltningsrutiner og kravene som framgår av pkt. 4.4 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

16. EVALUERING

Norsk Romsenter og/eller Nærings- og handelsdepartementet skal med noen års mellomrom sørge for at formålet med tilskuddsordningen og anvendelsen av tilskuddsmidlene blir evaluert for å innhente informasjon om ordningen er effektiv i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for ordningen, inkludert hvor omfattende og viktig ordningen er, kvalitet og omfang av innsendt rapportering og i hvilken grad det er mulig å beskrive de årlige resultatene gjennom den ordinære rapporteringen fra tilskuddsmottakerne.

Nærings- og handelsdepartementet 04.08.2009

Reier Sjøberg
departementsråd